Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч.57. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го БЕРЕЗНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 25, 1954. No. 57. VOL. LXII.

РУТЕР ПРОТИ 30-ГОДИННОГО ТИЖНЯ ПРАЦІ

КІО ДОМАГАЄТЬСЯ 800 ДОЛЯРОВОЇ СУМИ — ЗВІЛЬНЕНОЇ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ; ЗБІЛЬШЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ ДО 1.25 ДОЛЯРА; ВИСТУПАЄ ПРОТИ ПРИМУСОВОГО ГОЛОСУВАННЯ В СПРАВІ СТРАЙКІВ

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Конґресу Індустріяльних Робітників Волтер П. Рутер заявив на зборах Виконної Ради цієї організації, що він противиться введенню 30-годинного тижня праці, бо цей засіб не збільшить купівної сили робітництва, тільки поширить недостачу гроша на дальші кола робітників. Виконна Рада КІО однодушно прийняла резолюції, в яких обвинувачується уряд Айзенгавера, що він „нічого не робить, тільки шукає виходу". Інші резолюції закликають уряд, щоб не допустив до депресії та всіми засобами поборював зріст безробіття. Між десятьма резолюціями замітніші такі. КІО домагається підвищити вже в найближчому році звільнювану від оподаткування суму до 800 долярів, а в 1956 році до 1,000 долярів. Це рівнялося б 7,5 центовій підвищці платні за годину в першому році, а в тругому році 15 центовій підвищці. „Це найкращий засіб, кажеться в резолюції, піднести купівну силу широких верств населення". Інша резолюція домагається, щоб піднести заробітну платню за годину праці в теперішніх 75 центів до 1,25 доляра та поширення цієї обов'язкової мінімальної платні на дальші роди робітників. КІО виступає проти примусового голосування перед проголошенням страйку, а також проти того, щоб урядовими засобами поборювати комунізм в робітничих організаціях, бо КІО показав, що і без окремих законів можна з успіхом поборювати комунізм серед робітників.

СКЛИКАНО НАРАДУ В СПРАВІ ПАУК

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конґресового Комітету повідомляють, що тут в днях 27-28 березня біжучого року відбудеться нарада Українського Конґресового Комітету Америки з представниками Канадійського Українського Комітету в справах Пан-Американської Конференції. На нараду прибудуть представники Канадійського Українського Комітету — пп. д-р А. Яремович — президент Комітету, інж. В. Коссар — заступник президента, І. Сирник — генеральний секретар та В. Кохан — екзекутивний директор. Можливий приїзд на нараду також Голови ПАУК — о. д-ра В. Кушніра. — Від Українського Конґресового Комітету Америки на нараді візьмуть участь члени Екзекутиви, Комісії Публікацій та Інформацій, Голова Комісії Організаційної і Господарської та в Ню Йорку приявні члени Ради Директорів УКК.

На порядку денному стоять справи загально-політичні і питання майбутньої діяльности Пан-Американської Конференції. Зокрема, в частині політичній буде обговорено питання про допомогу українській визвольній боротьбі, про завершення консолідації українських політичних угруповань, про Український Державний Центр — Українську Національну Раду та про політику України у відношенні до сусідніх народів. Доповідатиме голова УКК — проф. д-р Л. Добрянський, а інших доповідачів визначить Екзекутива на свому засіданні, що відбудеться в п'ятницю, 19 березня ц. р. В рамках обговорення майбутньої діяльности Пан-Американської Української Конференції буде подано короткий огляд чинности ПАУК від останньої конференції у Вінніпеґу, програму праці ПАУК на майбутнє, а також буде обговорено питання про реґулямін ПАУК та бюджетовий прелімінар на рік 1954. Доповідуватимуть в цій частині — Д. Галичин, заступник голови, екзекутивний директор Політичної Ради УКК — адв. С. Ярема, ред С. Шумейко і д-р Шандор.

Т. Д. ЛИСЕНКО ПОПАВ ВЖЕ ТЕЖ У НЕЛАСКУ

Лондон. — Хоча одного з найчільніших і найпопулярніших учених в СССР, біолога, специяльного ботаніка, Трохима Д. Лисенка, українця, ще не лають і не викликають публічно по імені, проте всі познаки вказують, що він вже теж попав в неласку у теперішньої совєтської верхівки, яка не рахується з колишніми протеґованими Сталіна. Лисенко — найпопулярніше кажучи — проповідував теорію про важливість оточення для життя рослин і твердив, що позискані характеристичні риски можуть передаватись наступному поколінню. Сталін включав цю теорію в офіційну совєтську науку, вважаючи, що вона відповідає комуністичній доктрині про конечність „защеплювання" комуністичних наук в людей, які згодом усі „вирівнялись би" в один тип комуніста. Тому ніхто раніше не зважувався критикувати Т. Д. Лисенка, аж поки тепер посередньо заатакував його сам перший секретар ЦК Компартії, Нікіта Хрущов. За інформаціями, що наспіли до Лондону, Хрущов, за прийнятою в Совєтах методою, вдарив по протеґованому і приятелеві Лисенка, Димітрову, який був головою департаменту хліборобського плянування. На засіданні ЦК партії з 23 лютого Хрущов, як передає щойно тепер московське радіо, повідомив про викинення Димітрова з названого департаменту за повну нездарність і перенесення на практичну роботу „на південь" (чи не на Україну?), до якогось совєтського господарства. Хрущов з іронією висловлювався, що Димітров, замість працювати на фармі, покористувався протекцією проф. Лисенка і почав працювати над позисканням ступня доктора біологічних наук. Хрущов гостро заатакував учених, що їх знання піддав під сумнів, — які обмежуються до теорій, а не знають примітивної практики, конечної для добра держави, і не хочуть практично працювати. При цій нагоді Хрущов заатакував ще інших приятелів Лисенка.

АНГЛІЯ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ЗДА У ВИКОРИСТУВАННІ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

ЧЕРЧИЛ ВИЯВЛЯЄ ПОРОЗУМІННЯ З АМЕРИКАНСЬКИМ УРЯДОМ ЩОДО ВЖИВАННЯ АТОМОВОЇ БОМБИ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Лондон. — Між Англією і З'єдиненими Державами панує однозгідність поглядів щодо користування атомовою зброєю на випадок війни, — заявив в англійському парляменті Винстон Черчил. Він пояснив при цьому, що коли він і міністер закордонних справ Іден були у Вашингтоні в січні 1952 року, то вони затвердили умову, що її зробив ще попередній лейбуристський уряд Англії щодо американських летунських баз в Англії. Та умова передбачувала, що перед використанням тих американських баз в Англії для бомбардування ворожої території атомовою зброєю, американські й англійські чинники будуть ще порозумiватись. Тому останні заяви, що їх зробив Доллес про користування атомовою зброєю на випадок нової війни, йшли по лінії американсько-англійського порозуміння в цій справі, — заявив Черчил. У цій і інших подібних справах відбулась детальна виміна листів між урядом Англії й Америки й той тісний взаємний зв'язок існує далі, безпосередньо, як також на терені Північно-Атлянтійського Пакту, — заявив Черчил. Коли речник англійської опозиції і колишній міністер в лейбуристському уряді Гендерсон, домагався нової наради в цій справі між урядами Англії й Америки, то Черчил відмовився дебатувати над цим внеском. Він відмовився теж входити в детайлі англо-американського порозуміння натякнувши, що ця справа заторкує найглибшу військову тайну.

Демократи атакують секретаря скарбу за заяву в справі безробіття

Вашингтон. — Три демократичні сенатори заатакували секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі за його заяву про те, що хоч у ЗДА і є 4,000,000 безробітних, але це число треба вважати за „відносно низьке". Сенатор Волтер Ф. Джордж сказав, що це „дуже нефортунна заява", а сенатор Гюберт Г. Гомфрі схарактеризував її як „зневагу безробітних". Сенатор Пол Г. Даґлес заявив, що секретар скарбу „не уявляє собі нужди тих 4,000,000 безробітних, коли з легким серцем говорить про низьке число незатруднених". Однак, республіканський сенатор Александер Смит вважає, що на 70,000,000 працюючих 4 мільйони безробітних не дуже багато, бо в 1930 роках, коли число населення ЗДА було далеко менше, ніж тепер, — число безробітних становило від 10 до 11 мільйонів.

Еміліян Висовський, б. член УПА, між новоприбулими до ЗДА

Вашингтон. — На летовище в Вашингтоні прибула група втікачів з-поза залізної заслони, яка складається з 66 осіб — чоловіків, жінок і дітей. Між поляками, мадярами, чехами та словаками був також один українець — Еміліян Висовський. Новоприбулих привітали директор Закордонної Операції Гаролд Е. Стассен та інші урядовці. На цей день якраз припали другі роковини діяльности цієї організації, що допомагає втікачам з-поза залізної заслони. В своїй промові Стассен заявив, що від 1948 року втекло з-під влади комуністів понад 100,000 осіб, не враховуючи німців. З цього числа 26,500 просили дозволу прибути до ЗДА, і 6,750 вже настало осіли в цій країні. Новоприбулі — сказав Стассен — вступають на землю держави, яку збудували „такі самі втікачі, що шукали волі". Запитаний журналістами українець Еміліян Висовський заявив, що він належав до групи 600 українських противбольшевицьких партизанів, яка в 1947 році продерлася з боями проти російських, польських і чеських військ на Захід до американської зони Німеччини. Він їде до своєї дружини, яка живе в Ню Гейвені в стейті Коннетикат, де думає працювати як кресляр. Висявський приїхав на завірення ЗУАДКомітету.

Високі комісари погодились на зміну німецької конституції

Бонн. — Три західні високі комісари погодились на зміну в західньо-німецькій конституції, що її прийняв уже німецький парлямент із застереженням, що Західня Німеччина дістає право відбудувати свою збройну силу, але після того, коли ввійде в силу західньо-оборонний пакт (пакт Оборонної Спільноти), що передбачає створення спільної европейської армії. Таким чином, західньо-німецький президент Гойс, підписуючи переведену парляментом зміну конституції, підпише одночасно застереження трьох західніх високих комісарів. Практичне переведення в життя цієї постанови залежить цілком від ратифікації західнього оборонного пакту Францією і Італією. Найбільшою перешкодою для ратифікаційної процедури у Франції є ще справа Зарщини. Після переговорів у цій справі між канцлером Аденауером і міністром закордонних справ Бідо у Франції в дні 9 березня ц. р., Аденауер поїхав з відвідинами до Греції і Туреччини, а продовжували переговори високий комісар Франції у Німеччині Франсуа Понсе і, з німецького боку, д-р Блянкенгорн. Вони довели переговори до того пункту, коли знову мусять продовжувати їх найвищі політичні чинники. По суті, річ іде про допущення Німеччини користатися з господарських джерел Зарщини, на рівних правах з Францією. Припускають, що коли Франція не ратифікує пакту до половини травня ц. р., себто впродовж найближчих двох місяців, то вона взагалі його не ратифікує, і тоді витвориться дуже складна міжнародна ситуація.

Комуністи замовили три готелі і кілька віль у Женеві

Женева. — Представники Совєтського Союзу, Комуністичного Китаю і Північної Кореї звернулись до швайцарського уряду з просьбою зарезервувати для їхніх делеґацій помешкання у трьох великих готелях і кількох підміських віллях на час Женевської конференції у далекосхідніх справах. Швайцарці у клопоті, бо коли такі вимоги пред'являть всі делеґації, що братимуть участь в Конференції, то не стане для них приміщень. Тим часом уряд Південної Кореї ще не вирішив, чи візьме участь в Женевській конференції, хоча відповідь державного секретаря Доллеса на запити, що йому листовно поставив президент Сингман Рі, назагал задовольнила корейців. Особливо задовільною для Сингмана Рі була відповідь Дж. Ф. Доллеса, в якій він заявив, що американська делеґація покине конференцію разом із південно-корейською, якщо впродовж 90 днів конференція не приведе до згоди.

Експорт ЗДА в 1953 році становив понад 21 більйон

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що ЗДА в минулому 1953 році вивезли товарів на суму 21,300,000,000 долярів. В цьому числі на суму 4,300,000,000 долярів, вивезено товарів в рямках військової допомоги. В тому самому році привезено до ЗДА товарів і матеріялів на суму 16,600,000,000 долярів. Коли від суми вивезених із ЗДА товарів відтягнути суму товарів, експортованих в рямках військової допомоги, то надвишка експорту над імпортом становитиме тільки 400,000,000 долярів, що є найменшою надвишкою за всі повоєнні роки. Внаслідок торгівлі із ЗДА чужинні країни збільшили свої запаси долярів і золота на 2,300,000,000 долярів. Запас самого золота в цих країнах зріс на 1,600,000,000 долярів.

Всі старшини мусять підписати нові заяви льояльности

Вашингтон. — Команда Армії видала наказ, щоб усі старшини, підстаршини та військові службовці підписали нові заяви льояльности. Цей наказ є наслідком нової політики, з поміччю якої армія хоче очистити свої ряди від осіб, що загрожують безпеці країни, — і щоб не допустити до випадку подібного тому, який трапився був із майором-дентистом Ірвінґом Пересcом. Наказ підписав шеф штабу армії генерал Метью Б. Ріджвей. Згідно з цим наказом не вільно також підвищувати в ранзі або з почестю звільняти з війська осіб, які відмовляються підписати заяву льояльности, або не хочуть відповідати на запити, чи є вони комуністами, посилаючись на 5 Поправку до Конституції. Д-ра Ірвінґа Пересса, як повідомлялося в пресі, підвищено до ранґи майора, а пізніше звільнено „з почестю" з військової служби, хоч він не підписав був заяви льояльности і не схотів відповідати перед Сенатською Слідчою Підкомісією, що її очолює сенатор Джозеф Р. МекКарті.

Швеція рахується з можливістю знищення її портів

Ослo. — Між урядами Швеції і Норвеґії розпочнуться найближчого тижня дуже цікаві й важливі переговори про поширення норвезького порту Трондгайм, з тим, щоб він міг перебрати на себе ролю також шведських портів на випадок їх знищення у майбутній війні. Шведський уряд припускає, що СССР може заблькувати всі порти Швеції, які виходять на Балтійське море, і схвалив проєкт побудови впоперек країни широкого шляху до порту в Трондгаймі, а цей порт розбудувати так, щоб на випадок, коли б шведські порти були знищені чи заблькованi, можна було мати вихід на Атлантик.

Італія висуває знову справу Трієсту

Рим. — Італійський прем'єр Шельба перестеріг Захід, що нерозв'язання спору між Італією і Юґославією в справі Трієсту значно утруднює можливість переведення в італійському парляменті ратифікації західньо - оборонного пакту. Шельба не сказав виразно, що уряд узалежнює одну справу від другої, але дав недвозначно зрозуміти, що ратифікування західнього оборонного акту, на якому так залежить З'єдиненим Державам і Англії, відбулося б далеко скоріше і легше, якби італійська публічна опінія була прихильніша до Заходу, який не дотримав своїх обіцянок про передачу Італії бодай зони „А" в обширі Трієсту, що її займають англо-американські окупаційні війська. Промова прем'єра Шельби була втримана у дуже примирливому супроти Юґославії тоні, що дає надію на можливість приспішення полагоди цієї справи. Шельба промовляв на бенкеті, що його влаштувала організація чужинної преси в Римі.

Методистський проповідник твердить, що в ЗДА є 8,079 „рожевих" протестантських духовників

Лос Анджелес. — Методистський проповідник д-р Дж. Б. Меттюс заявив, що він має в своєму архіві список 8,079 протестантських духовників, які працювали згідно з комуністичною лінією. Д-р Меттюс якийсь час був співробітником слідчої комісії Даеса і МекКарті. Він запевняє, що ніколи не казав, що серед духовенства є 7,000 комуністичних аґентів. „Я дійсно заявляв, що найбільша група, яка підтримує комуністичний апарат в ЗДА, складається з протестантських духовників". Репортерам д-р Меттюс сказав, що до комуністичного фронту належать лише кілька католицьких священиків, але найбільше комуністичних прихильників є серед священиків Юнітаріянської Церкви. Представник цієї Церкви в Бостоні заявив, що його Церква вичистила з рядів свого духовенства комуністів ще перед тим, як почав свою діяльність сенатор МекКарті.

В Каракасі відкинено ґватемальські резолюції

Каракас, Венесуеля. — На Десятій Міжамериканській конференції в Каракасі відкинено резолюцію представника Ґватемалі, в якій він домагався заборони економічного бойкоту будь-якої американської держави іншими американськими державами. Відкинено також і другу ґватемальську резолюцію, яка домагалася закону про заборону організації монополів в гірничій промисловості, індустрії та сільському господарстві. Відкинення цих резолюцій уважають за перемогу ЗДА, бо латинські держави назагал не люблять ніяких бойкотів. Десята Міжамериканська Конференція має закінчитися до неділі 28 березня, хоч окремі комісії, головно правничо-політична і господарська, повинні ще вирішити багато важливих справ.

Англія узалежнює пакт з Єгиптом від поведінки єгиптян

Лондон. — Продовження розмов між Англією і Єгиптом у справі передачі Суезького каналу під управління Єгипту неможливе, аж поки англійські вояки в Суезькій зоні наражені на постійні атаки збоку місцевого населення, — заявив міністер закордонних справ Іден у своїй промові в англійському парляменті. В останніх днях знову вбито 4 англійських вояків, багатьох ранено, а двох схоплено і ще не повернено. Заява Ідена викликала негайну критику збоку лейбуристської опозиції, яка звернула увагу на те, що неспокій в Суезькій зоні був завжди, і коли тепер робиться з того приводу політичну справу, то, мабуть, уряд хоче знайти оправдання для своєї тактики протягання переговорів з Єгиптом. Іден відповів на це, що з єгипетським урядом ще й досі не осягнено порозуміння в найважнішому питанні, яким є право повороту англійського війська до Суезу на випадок воєнної загрози. Єгипетський уряд подав до відома, що єгипетський народ не перестане боротися за Суез незалежно від того, чи йтимуть переговори з Англією, чи ні. Єгипетський уряд заявив, що англійці самі не всилі втримати ладу в зоні, в якій тримають 80,000 війська.

Поліція не допустила до демонстрацій у Римі

Рим. — Уряд Шельби видав розпорядження не допустити до демонстрацій у справі Трієсту, що їх підготовляли неофашисти. Зорганізована рем'єром Шельбою, коли він ще був міністром тнутрішніх справ, змоторизована поліція зосередилась у всіх тих пунктах, де мали зійтись демонстранти, і розігнала їх, поки вони ще встигли зорганізувати похід. Арештовано при тому коло 30 студентів і розпорошено понад 2,000 осіб. Студенти плянували піти походом під чужинні амбасади, між ними й під американську. Демонстрація була запланована у зв'язку з 6-ми роковинами невиконаного приречення західних альянтів повернути Італії Трієст. Поліція відібрала у демонстрантів транспаренти з написами „Геть з Тітом!", „Трієст — наш!" і т. п.

Становище Канади супроти комуністичного Китаю

Оттава, Канада. — Міністер закордонних справ Канади Лестер Б. Пірсон заявив, що канадійський уряд займає „реалістичне становище щодо визнання комуністичного Китаю. Уряд Канади був би схильний визнати комуністичний Китай, якщо він займе примирливе становище на Женевській конференції. Пірсон ствердив, що коли червоний Китай дасть задовільне затвердження, що комуністична аґресія в Кореї належить вже до минувшини і Китай шляхетним способом співпрацюватиме в міжнародних справах — тоді Канада зможе піти слідом Англії і визнати комуністичний китайський уряд.

Англійці почали протикомуністичну акцію на Джемейці

Кінґстон, Джемейка. — На цьому острові, що є англійською колонією, розпочато протикомуністичну акцію. Під час облави захоплено документи двох лівих організацій, опанованої комуністами — Світової Федерації Професійних Спілок на Народної Організації. Ці документи стверджують про зв'язки цих організацій з підривними елементами і свідчать про те, що вони переховували законом заборонену літературу.

В Югославії заломилася колективізація сільського господарства

Беоґрад. — Під кінець 1953 року в Юґославії залишилось тільки 1,258 сколективізованих сільських господарств з 6,797, що були в 1951 році. Повідомила про це напівофіційна юґославська пресова аґенція, яка ствердила одночасно, що примусова колективізація скінчилася невдачею, бо селянство „не виявило високого ступеня соціяльної свідомости". З цієї причини уряд проголосив був минулої весни декрет, яким дозволено розв'язувати колгоспи і переходити на індивідуальні сільські господарства. Селяни масово скористали з цього декрету, однак навіть ще перед його появою були численні випадки розв'язування сколективізованих господарств і їх самочинного переходу на індивідуальний спосіб господарювання.

В АМЕРИЦІ

● З Чіле повідомляють, що в горах Андах на висоті 20,000 стіп знайдено заморожену дівчину з племени інко, що, як припускають, пролежала там коло 500 років. Науковці з великою обережністю відкопали цю мумію і перевезли її до музею в Сантіяґо. Це є дуже рідкий випадок, щоб труп людини зберігся неушкодженим такий довгий час.

● Запланована на цей рік модернізація домів, на яку мають видати від 6 до 7 більйонів долярів, вимагатиме рекордового числа робітників. Багато праці матимуть покривачі дахів, оббивачі стін та робітники, що процюють при ізоляції. Пожвавлена праця в цій ділянці є наслідком здійснення програми уряду, а також приватних фірм та стейтових і самоуправних будівляних проєктів.

● Голова третьої щодо величини сталевої фірми в ЗДА Т. М. Ґірдлер та її директор С. М. Вайт заявили, що сталева промисловість незабаром має збільшити свою продукцію, і це буде ознакою, що цей рік буде добрим роком для економії цієї країни.

● Комісар водопостачання Ню Йорку закликає мешканців цього міста заощаджувати воду, бо водні резервуари, які звичайно в цьому часі бувають повні, мають тепер тільки 67% води. Дощова пора вже майже закінчилася, і вліті цього року загрожуватиме недостача води, як це було 1949 року.

● До Ню Йорку прибув італійський корабель „Андреа Доріа", капітан якого дуже вдоволений, що щасливо перебув шестидневу бурю і що на його кораблі народилося двоє дітей — дівчинка і хлопчик. Нові пасажири — діти італійських іміґрантів, які прибули до ЗДА на основі нового іміґраційного закону.

● В Ню Йорку від вересня цього року пильнуватимуть руху на вулицях коло шкіл цивільні особи, між ними й жінки, щоб в такий спосіб звільнити частину поліцистів, яких в цьому місті бракує. Таких перехресть біля шкіл є 2,600, і стільки ж цивільних робітників потрібно буде для поліційної служби. Вони працюватимуть по три з половиною години денно і зароблятимуть на рік 1,000 долярів.

В СВІТІ

● У східньо-німецькому містечку Віттсток невідомі особи підпалили будинок маґістрату, в якому містився місцевий комітет комуністичної партії. Користь із спалення документів менша від шкоди, яку зазнала німецька культура, бо будинок маґістрату належав до рідких, уцілілих з другої світової війни, архітектонічних пам'яток мистецтва 13 сторіччя. Віттсток має 12 тисяч мешканців і лежить за 65 миль на північний захід від Берліну.

● З польської комуністичної партії виключено від 1948 р. 275,000 членів за „ідеологічні ухили", порушення партійної дисципліни, неетичні вчинки та переступи проти моральности, — пише варшавський часопис „Жицє".

● У ряді міст і містечок східньої і північно-східньої Індії відчуто землетрус. У Калькутті люди схоплювалися зі сну, бо хиталися ліжка і доми. Паніка не вибухла тільки тому, що струс тривав кілька секунд і не заподіяв поважнішої шкоди.

● Вацлав Комаріцький, професор варшавського університету перед другою світовою війною і міністер судівництва в польському уряді на еміґрації в рр. 1042-44, помер у Лондоні в віці 62 років. В. Комаріцький був послом до варшавського сойму в рр. 1928-1935 від партії „З'єдночене Людово - Народове", т. зв. ендеції, але не анґажувався в протиукраїнській наґінці.

● Італійський суд у Венеції зменшив кару 26 років в'язниці до 17 років, на яку засуджено американського вояка Ернеста Медіну за вбивство двох італійців у сварці в шинку. Медіна має відсидіти ще 14 років.

● Англійський уряд досліджує „революційні методи" оборони проти можливих атак ворога, що скидав би бактерії заразних недуг. Ця справа виявилась у зв'язку з парляментарною дебатою над видатками міністерства військових справ.

● Уряд Ізраїлю передав голові мішаної жидівсько-йорданської військової комісії прізвища деяких убивників 11 цивільних пасажирів автобусу, що їх постріляно із ручних скорострілів. Згадана комісія відбула 4-годинне закрите засідання, на якому обговорювано цей кривавий інцидент у прикордонній смузі між Ізраїлем і Йорданією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЛОВО ПЕРЕСТОРОГИ

Частина зорганізованого українського націоналістичного руху закордоном, точніше — Закордонні Частини Організації Українських Націоналістів — переживає свою чергову, затяжну кризу. Інформаціями, часто суперечними, про історію та посередні й безпосередні причини тієї нової кризи заповнені тепер сторінки еміграційних українських газет, і ці вістки були вже в загальному зреферовані й на сторінках „Свободи". Коротко справа представляється так:

Одна колись Організація Українських Націоналістів розділилася на початку другої світової війни на дві групи: одну під проводом полк. А. Мельника і другу під проводом п. Ст. Бандери. Трагічна історія антагонізму і боротьба між цими двома групами — відома. Після війни в Західній Европі опинились, між іншими, і Закордонні Частини ОУН під проводом п. Бандери і Закордонне Представництво створеної ще в Україні з ініціятиви тієї групи Української Головної Визвольної Ради. Між цими двома осередками, однаково зорієнтованими на боротьбу на рідних землях, прийшло зараз після війни до розходжень і суперечностей, про що, як це виходить, був інформований і провід революційного підпілля в Україні.

З дальших інформацій виходить, що Провід ОУН в Україні в 1950 р. взяв на себе ролю арбітра в тих непорозуміннях між ЗЧ ОУН та ЗП УГВР і дав відповідні вказівки до полагодження конфлікту, на підставі яких відбувались розмови. Коли ці розмови не дали бажаного результату, тоді той же Провід ОУН в Україні доручив минулого року окремій колегії трьох уповноважених: Левові Ребетові, Зенонові Матлі і Степанові Бандері перебрати тимчасове керівництво ЗЧ ОУН і поробити відповідні заходи для ліквідації конфлікту. Така спроба відбулася з початком цього року і закінчилася черговим розколом, з пп. Ребетом і З. Матлею по одному боці та Ст. Бандерою по другому. Поділена теж опінія загалу членства ЗЧ ОУН і навіть наша Редакція одержала заяви від низки видатних діячів тієї групи, які з'ясовують та вияснюють своє становище в справах нового конфлікту. Цей конфлікт легким і тактовним відгомоном відбився й на останніх зборах ООЧСУ в Ню Йорку й про нього інформував теж на форумі Прихильників Визвольної Боротьби в Україні п. Зенон Матла, член розбитої трійки уповноважених, який тільки-що вернувся з Европи.

Теперішній стан тієї справи не дає багато надій на можливість наладнання конфлікту. Очевидно, що цей новий конфлікт і розлам серед одної націоналістичної групи поважно підриває її силу, значення і вплив у загальному українському політичному житті та дає бажану поживу ворогам українських визвольних змагань.

Звичайно, справа чергового конфлікту в одній націоналістичній групі закордоном — це справа передусім тієї групи, але й загал української еміграції, в теперішньому стані його розпорошення, не має найменших причин цим радіти, бо кожне непорозуміння і кожний черговий конфлікт в будь-якій українській політичній групі може тільки послаблювати українську визвольну справу та допомагати її ворогам.

Проте, в цьому новому конфлікті є одна загрозлива справа, в якій не може не сказати свого слова перестороги й вся українська спільнота. Це — втягнення в той спір революційного підпілля в Краю. Факт арбітражу Крайового Проводу ОУН в тому конфлікті, а далі неуспіх арбітражу й теперішня полеміка між двома відламами тієї групи створюють максимальну загрозу, що спірні відлами чи їх одиниці можуть намагатися перехилити кожна на свій бік і в такий чи інший спосіб Провід революційного підпілля в Краю. В теперішніх обставинах революційної боротьби в Україні це була б катастрофа і трагедія більша, ніж всі дотеперішні, якщо б провідникам героїчного українського резистансу під большевизмом прийшлося ще турбуватись розсвареними емігрантами.

Тому, не входячи в суть конфлікту і не беручи нічиєї сторони в ньому, вважаємо за необхідне піднести голос перестороги, щоб в той конфлікт в жадному разі і в жадній формі не втягати українське революційне підпілля в Краю, до якого з найбільшим подивом ставиться весь український загал, без уваги на свою партійну приналежність. Черговий конфлікт між націоналістами на еміграції повинен і мусить залишитись виключно еміграційною справою, і українська спільнота сподівається, що цю вимогу підтримає теж безсумніву ідейний і патріотичний загал членів і прихильників ЗЧ ОУН.

АМЕРИКАНСЬКІ БАЗИ

Коли в останньому часі СССР почав у щораз гострішій формі і при всіх можливих нагодах атакувати факт творення американських військових баз у заморських країнах, то це є доказ, що ті військові бази стали в очах совєтських стратегів поважною і небезпечною перешкодою у їхньому власному воєнному плянуванні. Совєтська преса давно вже кричала, що американські „імперіялісти" повторюють колишню політику „фашистів", оточуючи совєтську територію вихідними базами. Але ті совєтські нарікання не переступали меж полеміки в рямцях загальної „холодної війни". Щойно Берлінська конференція міністрів закордонних справ виявила схвилювання Кремлю в зв'язку з тими американськими мілітарними станицями. Молотов постійно вертався до цієї теми і одного разу, втрачаючи панування над нервами, виразно обрізив міністра Бідо, кинувши на його адресу заввагу, що Франція має обмежену суверенність, коли на її території перебувають американські збройні сили, — на що дуже гостро зареагував Жорж Бідо. Однак Москва немаче „звикла" вже до тих американських летунських баз, що існують в Англії, Франції й Німеччині, на Філіппінах, в Японії чи на Формозі. Вона не знімала теж до цього часу галасу з приводу американських баз у північній Африці, в Греції і Туреччині. Вивели її з рівноваги дві останні події, зв'язані з поширенням сіті баз на дальші країни: американсько-еспанський договір, за яким ЗДА дістали на території Еспанії кілька першорядних морських і летунських пунктів, і патронований Америкою турецько-пакистанський пакт із майже одночасним проголошенням президента Айзенгавера про згоду на признання Пакистанові військової допомоги, сполученої в таких випадках здебільша з власними військовими летовищами. Досить кинути оком на географічну мапу, щоб побачити величезну стратегічну користь, що її здобувають З'єдинені Держави, отримуючи в своє розпорядження кілька першорядних еспанських портів, як також летовищ, — і в ще більшій мірі це стосується терену Туреччина-Пакистан, тим паче, коли до того союзу приєднаються ще, як це передбачають часописи, ще Ірак і Сирія.

Отож СССР вирішив перейти до безпосередньої політичної кампанії проти американських заморських баз. Тому він офіційними нотами запротестував перед Голландією, Грецією і Туреччиною. В усіх трьох випадках недвозначно загрозив погіршанням політичних взаємин між Москвою і цими країнами, що в практиці означає погрозу відплатних репресій. Ціллю цих протестаційних нот є саме застрашити держави. Очевидно, ні одна держава, де вже є американські бази, не злякається совєтських погроз, включивши себе в західню оборонну систему. Москва намагається залякати інші держави, головно Близького та Середнього Сходу, і прихилити їх до „невтральности".

Коли в Европі СССР рішив ужити всіх можливих способів, щоб не допустити до відбудови німецької збройної сили, хоч би в рямцях спільної европейської армії, то в Азії він рішив не допустити до середньо-азійського військово-політичного блоку. В цих обох справах ведеться найзавзятіша боротьба між американською і совєтською дипломатією. Не зважаючи на совєтський спротив, американська дипломатія довела діла до: 1) т. зв. „Західньо-Німецького Мирового контракту" з 26 травня 1952, що тимчасово заступає мировий договір з Німеччиною, як довго вона ще поділена і не має одної репрезентації, як цілости; 2) Північно-Атлантійського Пакту з 24 серпня 1949 року (тоді він увійшов в силу); 3) Оборонного Пакту Західньої Гемісфери з 1952 року; 4) Японського мирового договору з 8 вересня 1951 року; 5) Тихоокеанського пакту з 30 серпня 1951 р.; 6) Пакту Взаємної Допомоги з Південною Кореєю і 7) не ратифікованого ще всіми державами пакту Західньої Оборонної Спільноти. На підставі тих умов, як також згаданої американсько-еспанської умови, ЗДА дістали сітку військових баз, які, очевидно, дають заокруглений образ такої американської сили, що в кожній хвилині совєтського нападу може з усіх сторін заатакувати невралгічні пункти совєтської воєнної промисловости і сировинних джерел.

Протести совєтського уряду в Голляндії, Туреччині і Греції є доказами того, що Москва налякалася. Вони є теж доказом того, що американська політика розбудови військових летунських і морських баз була і є правильна. Ця політика завершилася б перемогою, якщо вдалося б: 1) замирити Францію і Німеччину щодо Зарщини і, з допомогою Англії, довести Францію до ратифікування пакту про спільну з німцями европейську армію, 2) замирити Англію з Єгиптом щодо Суезу і промостити тією дорогою шлях до середньо-азійського блоку антикомуністичних держав. Поки це станеться, Америка розбудовує існуючі бази.

Совєтський Союз не має закордонних баз і покликається на це, як на доказ своєї „мирної" політики. Англійський міністер закордонних справ Іден признав це в минулому тижні Совєтам, але додав іронічно, що вони не потребують військових баз у чужих країнах, бо — просто забирають, підбивають ті країни й „ущасливлюють" їх власною тиранською системою правління. Між американськими й совєтськими базами в чужих країнах є одна „маленька" різниця: чехи, поляки, балтійські народи, мадяри, румуни і всі раніше поневолені Москвою народи мріють про те, щоб московські большевики забралися з їх країн; західні ж німці, французи, англійці, греки, турки, південні корейці, японці — [illegible]

Остап Тарнавський

МОРАЛЬ, РОЗУМ І ЛОГІКА

Дві речі подивляв Кант: зорі, які блимали над ним, і моральне право, що живе в людині. Значить, мораль і розум були величинами, в яких шукав життєвої правди цей філософ нових часів і в яких її міг знайти. І це було логічно.

Життя, щоб бути повноцінним, вимагає від людей і високої моралі і глибокого розуму. В цьому не може бути вийнятку навіть для еміграцтських суспільств.

Передусім великої моралі вимагає життя від преси, яка з новітнім розвоєм друкованого слова стала головним чинником формування публічної думки, а разом з нею й самого життя суспільства. Нам треба лише поглянути на працю газетних репортерів, які дослівно з посвятою життя намагаються розкрити дійсні події, щоб в той спосіб служити правді. Висока мораль присвічує цим безстрашним шукачам правдивих і дійсних подій і фактів, які часто знаходять і смерть побіч фронтовика, віддаючи своє життя за ціну правдивої вістки.

На жаль, не знає цієї моралі частина української еміграційної преси, або — скажімо — майже не знає. Перш за все, як це справедливо завважив один наш визначний письменник, забагато в нас цієї преси. Забагато не тиражем, але числом назв. Наше мале і бідне еміграційне суспільство має стільки окремих пресових органів, що — здається — є такі, які ледве чи мають кількадесят читачів. Казав колись Бєлінський: „Дивні ці українці! Якби так вони мали стільки читачів поезії, скільки є в них поетів!"

Подібна ситуація тепер з нашою пресою. Замість спромогтися на кілька великих репрезентативних пресових органів; натворили в нас їх цілу повінь. Але не в цьому роздроблені все лихо. Більше нещастя в роздробленні думки. Та чи лише роздроблені думки?

Українська метушливість на газетному полі характеризується головно напастливістю — але не у відношенні до ворогів, а супроти себе самих. Розуміється, і сліду нема з того, щоб доходити правди, йти моральним шляхом до здобуття правдивої вістки. Одна газетка постійно плюгавить одну нашу репрезентативну установу. Вона вміщує найбільш неправдоподібні пашквілі на цю установу та її діячів за підписами криптонімів, не шукаючи навіть логічного пов'язання. Але ніколи не спробувала для здобуття правдивого насвітлення сконтактуватись із цією установою, хоч віддалена від неї дослівно лише на сто кроків. Ідуть чужі репортери на далекі заокеанські фронти, продираються у першу лінію боїв, щоб дістати правдиву вістку, а нашому — сто кроків задалеко, і навіть до слухавки телефону посягнути — важко.

Від деякого часу молодий лікар, якого пригорнула Америка між іншими українськими скитальцями, виписує пашквілі на Америку та її людей. Не знайшовши місця для своїх еляборатів в газетах на терені Америки, він їх друкує у Франції і не лише баламутить ними українського читача, але й робить злу славу всьому нашому суспільству. Замість поглиблювати своє професійне знання, що йому дає змогу робити американську дійсність, цей медик узявся за критику. Не маючи ніякого глибокого знання, ні про соціологічні, ні про історично - політичні підстави американського побуту, він завіряє читачів лише своїм інтуїтивним відчуттям (якщо не навмисним спрямуванням). А газета це друкує. Де ж тут розум?

Хтось підсунув проблему Хвильового. Проблема, як проблема, існує та й можна б і нею займатись. Маємо аж дві наукові установи, маємо цілий ряд наукових працівників, тож хай розглядають проблему. А в нас взялися за діло звичайні цокотухи без освіти та знання. А газети підхопили — і почалась метушня. І знову ж, замість прислухатись до слів самого письменника, замість віддати цю проблему для вирішення діячам культури, якісь суспільницькі організації за підписами бухгальтерів виготовили протестаційні листи з осудом письменника та ще збирають по таборах підписи для його осуду.

Де ж тут мораль і розум?

Та справа пішла далі. Вже не лише Хвильового—вбивник і доношик, але й інші діячі — комуністи і зрадники. До речі, вся московська пропаганда за кордоном гуде, що це банда міжнародних злочинців засіла в Кремлі і винищує український народ. А нашим нерозумникам підсунули, що це українські комуністи нищили і нищать людей в Україні. (І за це напевно знищила Москва цих українських діячів!).

Метушня дійшла до того, що засуджують, як злочинну, навіть театральну виставу найкращого українського театрального ансамблю на еміграції, а керівника цього театру, який за свої мистецькі погляди витерпів совєтське заслання, і автора п'єси, що витерпів, як мученик, і саму п'єсу, яка підтримувала колись український дух в окупованій Україні та й яку окупант подбав знищити, — лають і виклинають на сторінках українських газет.

І знову: де мораль і розум?

Та вже вершком безглуздя був вигук із бразилійського праліссу. Там не у фейлетоні, але у вступній статті на всю першу сторінку якийсь політик українського загумінка твердить, що не України нам треба, а Галичини, бо Галичина — це П'ємонт, а Україна — „незрілі до державного життя простори і маси". Це так дослівно! Припустімо, що таке твердження прочитав на якійсь міжнародній конференції, наприклад, Керенський, виявивши при тому, що це твердження самих таки українців. Цей „шедевр" пресової моралі і розуму закінчується такою глибокодумною нотаткою, що, мовляв, Галичині треба, як П'ємонтові, не лише „не піддаватись Україні, і навіть не лучитися з нею, але прилучити її до себе". На жаль, подібні думки лунають вже не тільки в бразилійській пущі.

В такій ситуації може й недоцільною була думка деяких патріотів відзначити 700-ліття Львова, бо злочинні або нерозумні елементи використали це для дальшого розподілу: мовляв, ви мали своїх князів, а ми — королів. Еміграційна завжди була нездоровим явищем, і це наочно бачимо, приглядаючись нашій еміграційній пресі. Її намало забагато, бо якби було мало, не знаходила б вона місця для таких писань. А найважливіше бракує їй людей — людей з високою мораллю і розумом. А це засаднича і логічна вимога до працівників преси.

„ГРОМАДЯНИ, БЕРЕЖІТЬ КИШЕНІ!"

Такими словами совєтські міліціонери попереджають громадян, щоб вони в публічних місцях не стали жертвою кишенькових злодіїв. А що на шляху до комунізму таких злодіїв не зменшується, а, навпаки, збільшується, про це свідчить совєтська преса. Московська пропаганда постійно запевняє, що злочинність, моральний розклад, спекуляція не мають грунту в совєтському суспільстві і що ці суспільні болячки залишилися тільки в капіталістичному світі, де члени уряду і політики — більші гангстери, ніж професійні. Московський сатиричний журнал „Крокодил" (ч. 1359) подає такий малюнок: стоять два гангстери і розмовляють; перший говорить, що він прийняв до банди бувшого сенатора, а на це другий переляканo зауважує: „Та ж він нас всіх пограбує!"

Совєтська преса, як правило, не подає кримінальної хроніки. Але останнім часом з інформацій самої ж таки совєтської преси довідуємося про наявність масової злочинности в СССР. В згаданому числі „Крокодила" вміщено лист до начальника міської міліції в Дніпропетровську, Яковенка. В листі говориться, що мешканцям Дніпропетровська „з бандитами і злодіями доводиться зустрічатись частенько" і що „з настанням темряви взагалі кінчається час дніпропетровської міліції і починається пора бандитів та злодіїв". Яшка Рижий, Прищ, Сашка Хромий — під такими й подібними кличками оперує ця злочинна публіка, яка „нишпорить по вагонах трамваїв, в натовпі відвідувачів кін та ресторанів, чіпляється до дівчат, зводить бійки з чоловіками. Вони „перевіряють, як ідуть годинники" у зустрічних громадян, залазять у чужі кишені і, переконавшись, що пальто громадянина без латок, забирають його з собою".

В січні московський суд засудив на десять років в'язниці якогось Майоріса, який все своє життя жив так, „щоб мати для себе вигоду". На суді виявилося, що підсудний „жив на широку ногу": ніхто з його родини не працював; він купив собі авто „Побєда", мотоцикл, телевізор, добрі меблі, придбав заміську віллю, найняв прислугу. Так добре жити Майоріс зміг, спеціялізувавшись на спекуляції трикотажними виробами, що їх, як відомо, в СССР завжди бракує. Діставши мануфактуру з фабрик нелегальним шляхом, Майоріс продавав її населенню „втридорога".

Підсовєтська злочинність і спекуляція зумовлена соціяльними відносинами і низьким життєвим рівнем населення. На тлі злочинности стають люди, які в умовинах совєтської дійсности не можуть забезпечити собі і своїм родинам нормального життя.

Совєтський уряд та його пропаганда борються з „залишками дрібнобуржуазних навичок" населення. Ці навички трактується досить примітивно. Це — лінивство, нахил до накопичення в чесних людей, намагання задовольнити передусім особисті потреби і недбале ставлення до потреб суспільних. Совєтська пропаганда вважає, що буржуазні навички скорше чи пізніше приводять людину до злочинности. „Крокодил" постійно друкує вірші, в яких висміює „отрусних" буржуазним духом громадян. Ось, наприклад, така собі Маруся. Має освіту інженера. В її туалетному столику лежить диплом, „присипаний пудрою". Замість іти на „будови комунізму", Муся сидить вдома, хоч на її освіту держава витратила багато грошей. А може вона сидіти вдома тому, що її чоловік — „працівник мистецтва" і проявляє до неї „високі почуття". Єдина праця Мусі — гладити пса, ходити до манікюрщі, а потім цілий день вештатися по кімнаті та сидіти біля вікна і плітикувати. Другий тип — Ілля Семенович. Це урядовець — бюрократ, що не звертає уваги на відвідувачів; він привласнив телевізійний апарат, куплений для клюбу, бере від відвідувачів хабарі. Цей Ілля Семенович до того знахабнів, що перестав відрізняти власну кишеню від державної, тобто „соціялістичну власність" почав розглядати як свою.

Такі історії друкується для того, щоб налякати хабарників і всіх тих, які не підкоряються совєтським законам. З цього видно, що їх так багато, що совєтські органи не всилі з ними боротися, і треба вдаватися аж до залякування. (ЛЛ).

ДАГЛЕС ПРОПОНУЄ ПОСИЛАТИ БАЛЬОНАМИ ХАРЧІ ДО САТЕЛІТІВ

Вашингтон. — Сенатор Пол Г. Даглес пропонує призначити 2,000,000 долярів на те, щоб при допомозі бальонів висилати інформації та харчі до країн совєтських сателітів. Він каже, що поставить відповідний внесок в Сенаті, щоб державний секретар міг здійснити цей плян. Сенатор Даглес заявив, що роздача харчових пакунків німцям із Східньої Зони Німеччини була найсильнішим ударом по комуністах, якого вони будьколи зазнали. „Досі висилали із Німеччини до країн сателітів тільки бальони з інформаціями про життя у вільному світі. Висилання малих харчових пакунків при допомозі бальонів мало б велике значення в поборюванні комуністичної пропаганди, яка твердить, що в ЗДА бракує харчів і люди вмирають з голоду. „Кожний, хто злови би такий бальоновий харчовий пакунок — особисто переконався б у совєтській брехні" — каже сен. Даглес.

бкр

УКРАЇНА І СВІТ У ШЕВЧЕНКОВЕ СТОЛІТТЯ

(Репортаж з газетних вирізок 1913 - 1914 pp.)

(8)

Демонстрація студентів у Харкові

Харків, 12 березня 1914. — Дня 10 лютого збори студентів усіх факультетів харківського університету вирішили страйкувати далі. День 11 лютого розпочали демонстрацію студенти Технологічного інституту в числі 300 осіб. До них прилучилися студенти Університету, але поліція розігнала демонстрантів. Заарештовано багато українців. Викладів по високих школах не було через брак студентів.

Відповідь архиєпископа Назарія

Одеса, 12 березня 1914. — На знак протесту проти заборони святкувати ювілей Шевченка відбувся одноденний страйк студентів Університету. На прохання мешканців Єлисавету дозволити служити панахиду по Шевченкові, одеський архиєпископ Назарій телеграфічно відповів: „За хулителя Пречистої Божої Матері, Тараса Шевченка, молиться щиро й по совісті, щоб Бог простив йому його паскудні писання. Панахиди служить у себе в мешканнях, у церкві не можна".

У Миколаєві й Воронїжі

Київ, 12 березня 1914. — У Миколаєві „Просвіті" дозволено збори в честь пам'яті Шевченка під умовою, що виклади будуть читані російською мовою. Святкування відложено.

У Воронїжі поліція постановила заборонити, щоб під час Шевченківського свята з Народного дому забрано портрет і бюст Шевченка. Тому святкування не відбулося.

Великі демонстрації в Петербурзі

Петербург, 12 березня 1914. — Дня 11 березня ранком коло університету стояли великі відділи поліції. Поставлено кінну й пішу поліцію також коло Казанського собору. Біля 1-ої години відбулося в університеті віче, на якому постановлено перевести одноденний страйк на знак протесту проти заборони святкувати ювілей Шевченка. Потім студенти вийшли на вулицю і пішли до Казанського собору. Тут поліція розгнала демонстрантів. Тоді вони перейшли на Невський проспект. Демонстрації і тісня відбулися також на Миколаєвській і Пушкінській вулицях. Лише коло 5-ої години привернено спокій на Невськім проспекті.

Чернігівський обіжник

Чернігів, 12 березня 1914. — Новгородсіверський відділ чернігівської єпархіяльної шкільної ради розіслав управителям шкіл такий обіжник: „Чернігівська єпархіяльна шкільна рада, згідно з указом Синоду з 31 січня і сповняючи резолюцію з цього указу його преосвященства єпископа чернігівського і ніжинського з 1 лютого, поручила новгород-сіверському відділові заборонити в церковних школах урочисті панахиди по Т. Шевченкові, а також всякі святкування або збори, присвячені його пам'яті, з причини явного противоцерковного напрямку в його літературній творчості".

Арештування внука Тараса Шевченка

Львівське „Діло" з 12 березня 1914 подає: Дня 7 цм. у Києві в мешканні при Столипінській вулиці арештовано молодого чоловіка Тереня Андрійовича Шевченка. Походить він з села Кирилівки, Тарасівської волости, Звенигородського повіту, — отже з родинного села Тараса Шевченка. Терентій Шевченко — внук Осипа Григоровича Шевченка (брата поета), недавно вернувся з Вологодської губернії, де був на засланні. Внука Шевченка арештували і як такого, що не має права проживати в Києві, доставили на поліцію, від якої він дістав пашпорт, щоб вернувся в Кирилівку, де буде залишатися під наглядом поліції.

Покарати в'язницею або каторгою

Петербург, 16 березня 1914. — Петербурзьке „Русское Знамя" домагається покарати всіх заарештованих учасників київської демонстрації на основі статті 100 карного закону, значить, в'язницею або каторгою! Домагання звернено до Щегловітова, мовляв, він мусить покарати прикладно „изменников".

Ювілей Шевченка і ... єзуїти

Львівське „Діло" з 20 березня 1914 пише:

Під заг. „Ювілей Шевченка і єзуїти" російське „Новое Время" ч. 13.641 надрукувало вступну статтю, характеристичну використовуванням здементованої брехні львівського „Слова Польского" про участь кн. Макса Саксонського в Шевченковім концерті у Львові . . . В статті читаємо: „Найінтересніщим фактом львівських Шевченківських свят було, по думці нашого кореспондента, те, що в них брав участь брат саксонського короля князь Максиміліян. На перший погляд може виглядати дивно, що спільного може мати саксонський князь з малоруським „кобзарем". Та князь Максиміліян належить до ордену Єзуїтів і вважається тепер найбільшим діячем їх прозелитів на Сході. Оце й пояснює справу.

„Віденський двір, з яким він зв'язаний близьким споріднением, вказав йому львівсько російсько-уніятського (?!) митрополита графа Андрія Шептицького, як найближчого мужа довір'я в австрійській релігійній політиці. Львівський митрополит належав також до ордену Єзуїтів, а перейшов в уніятський орден Василіян та, щоб захопити престол російсько-уніятських митрополитів у Львові, серед яких були колись такі ревнителі російського обряду, як наприклад, митрополит Григорій Яхимович і ін.

„Після захоплення польським графом Шптицьким російсько-уніятського митрополичого престолу, князь Макс Саксонський почав заїжджати у Львів і все більше й більше проявляти свої симпатії до місцевого українського руху.

„Князь бував перед тим і в Росії, де завдяки своїй брошурі про з'єднання Церков був усюди добре прийманий. Гр. Андрій Шептицький дозволив йому правити в російсько-уніятських церквах по східньому і західньому обрядові і кн. Макс часто користується цим дозволом, щоб правити служби для української інтелігенції . . . Змагання обидвох пастирів зводяться до того, щоб через т. зв. „украінізацію" російсько-уніятської церкви віддалити малоросів від православія та приблизити до латинства. Вони стараються використати мазепинський рух не тільки в Галичині і Буковині, але і в малоруських губерніях на те, щоб відновити в Малоросії підрізаний з'єднанням з Росією корінь унії і зблизити всіх малоросів з Римом. Обидва пастирі не жаліють ніяких засобів для створення основ „української національної Церкви", котра можливо найскорше зірвала б зв'язь з Москвою і стала б добрим здобутком римського папи на слов'янськім Сході. Ось чим пояснюється участь саксонського князя Максиміліяна в ювілейних урочистостях Шевченка у Львові.

„Оці львівські події дають ключ до розв'язки також незвичайно болючих київських демонстрацій. Інтерпеляція, прийнята Думою, дає органам нашого правительства змогу всесторонньо висвітлити київські події, такі прикрі для всіх росіян, в яких живе почування і свідомість всеросійської національної єдности".

Д-р Ф. Мелешко.

СОЛОМ'ЯНИЙ ПАСОК

У відомому старому чеському часописі „Ню Йорске Лісти", демократичного бльоку Масарико-Бенешівців часом можна вичитати цікаві політичні міркування. Ось наприклад довга передовиця „Кавеант консулес", відомого сучасного чеського політика д-ра Франтішка Полака. Нам, українцям, поминути мовчанкою цю статтю, здається, ніяк не можливо, бо вона є ніби програмово-деклярativного змісту чеського демократичного бльоку.

Д-р Ф. Полак цілком слушно пише, що Мюнхен і 1948 рік привели чехів до повного зрозуміння, що Німеччина і Совєтська Росія є поневолювачами чехів. Далі він хіба потішає себе, що в такий невільницький стан дісталися не тільки чехи і словаки, але всі середньо-европейські народи від Балтійського моря по Балкани і підтверджує відому істину, що ті народи стали разом із східніми німцями колоніяльними невільниками Совєтської Росії. Тепер загальним завданням уже, мовляв, разом із німцями є витиснути Совєтів із Середньої Европи до їхніх границь, цебто до границь з-перед першого вересня 1939 року. Далі знову широко і слушно д-р Полак зупиняється над новонаростаючою німецькою небезпекою і врешті подає свою „концепцію", що для нас є найцікавішим у його статті. Він пише: „В наступному впорядкуванні Европи малося б керуватися в такий спосіб, щоб у будуччині не могла повторитися аґресія і комуністичної Росії і Німеччини. А для того треба буде утворити Середньо-европейську Федерацію. Ні в якому разі федерацію подунайську, яка без Німеччини немислима, але тільки всіх середньо-европейських держав від Балтику аж по Еґейське море. В ній би мали бути поруч Чехословакії та Польщі, Мадярщина, Австрія, Румунія, Болгарія, Югославія та Греція. На думку цього чеського політика, та федерація могла б бути такою сильною, що витримувала б натиски Німеччини та большевицької Росії. На його думку така „концепція" є нічим іншим, як тільки далійдучим напрямком об'єднання Европи, і далі пише: „Ідея Середньоевропейської федерації в сучасну добу дала б імпульс середньоевропейським поневоленим народам до бою проти совєтського поневолення, забезпечила б їхню перемогу і витиснула б Совєтів із середньоевропейського простору". І далі до цього солом'яного паска автор цілком поважно додає ще й таке своє заключення: „Настав найвищий час, щоб наші екзилі остаточно ф о р м у л ювали свої концепції заграничної політики, яка б була всилі не тільки забезпечити нашу народню безпеку, але й усіх середньоевропейських народів так, щоб не могли вже в історії повторюватися випадки, коли малі середньоевропейські держави ставали то користю Совєтського Союзу, то Німеччини".

В такий то спосіб д-р Полак наміряється забезпечитись від напасти таких двох страшних потуг, як є СССР і встаюча з руїн нова могуча Німеччина. Середньоевропейська федерація має виперти до своїх „природних" границь Совєтську Росію, але не дуже дратувати.. Ні про Україну, ні про Білорусь не згадується ні одним словом. Автор певно розуміє, що коли згадувати про Україну, не можна обминути і її карпатської частини, від якої чехи ніяк не можуть відвикнути зі своєю назвою „Подкарпатська Русь"... Доказом того, що д-р Полак справді не хотів би дуже дратувати Москву, є те, що він не „завербовує" до середньоевропейської федерації Білорусі — чехи ж не мають ніякого спору з тим народом, як не мають з Литвою, Латвією та Естонією, залишені ним також по-за пляном його федерації. Останні ж три малі держави проіснували навіть трохи довше як ЧСР, отже, здається, могли б бути дуже добрими членами середньоевропейської федерації.

Ні одним словом не згадує шановний автор про те, якій державі в тій федерації має належати „Подкарпатська Русь" — Чехословакії, чи, згідно з заграбованням її з ласки Гітлера, Мадярщині? А подарований Гітлером Польщі Тешин аж з Богутином по розвалі ЧСР, кому має належати? Поляки ще ніде ні одним словом не заікнулись, що вони від того подарунка, дістаного з волі ненависного Гітлера, зрікаються?

А як же має бути з недавньою Тісовою Самостійною Словакією, за яку словаки уперто продовжують боротися? Кому після усунення московсько-большевицької окупації має належати Семигород, Добруджа? Як розв'яжеться вічна тяганина Сербії з Болгарією за Македонію? А що ж хорвати добровільно ради тієї середньоевропейської федерації поховають свої „ґалжари" і більше не вживатимуть їх проти окупантів — сербів?

Отже без заздалегіднього полагодження всіх отих „дрібниць" не може бути й мови про можливість утворення сильної середньоевропейської федерації, а коли б зацікавленим і пощастило її утворити, то вона мала б міць неміцнішу солом'яного паска... Д-р Полак мабуть уже забув про те, яку силу мала в критичний мент, утворена д-ром Бенешом Мала Антанта... Недавноминуле показало, як то легко німці можуть договоритися з москалями, коли йде обом однаково про „поділяй і пануй"... Коли б і створилась, то недовго могла б та федерація існувати між такими двома жорстокими безоглядниками, якими показують себе на протязі цілої історії москалі та німці.

Певно боротьба була б можлива і давала б добрі наслідки з одним на цей час жорстоким окупантом-поневолювачем, коли б кожна з отих середньоевропейських малих держав відмовилась від малого ради великого — цебто не зазіхали на чуже, а рятували своє. Подруге малі народи мусять об'єднуватися для спільної боротьби не тільки проти невільницької московсько-большевицької доктрини, а й взагалі проти московського шовінізму. І не тільки відсувати, як то радить д-р Полак, у свої границі „Совєтське Руско", а цілковито його повалити так, щоб його не залишилося ні по-за якими границями. Провадити боротьбу об'єднаними силами за повне визволення малих і великих народів, аж до московського включно, коли він того забажає і погодиться шанувати свою й чужу волю...

І коли вже творити середньоевропейську федерацію, то не в вигляді пропонованого д-ром Полаком солом'яного паска, а справжню — з Україною, Білорусію, Литвою, Латвією, Естонією в Союзі зі східними державами: Грузією, Вірменією, Великою Туркменією, може й Сибірією і т. ін. Тільки при такому стані була б забезпечена невідемність Судетів від Чехії, чи ЧСР, коли вони справді вільно погодяться на існування такої дуалістичної держави.

Під кінець ще раз зазначимо, що пропонована ж д-ром Полаком федерація може мати силу тільки солом'яного паска...

Степан Куропась

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Жалобна Академія в пам'ять президента УНР сл. п. Андрія Лівицького була дуже імпозантною. Коли зважити, що всі три наші православні церкви з півночі, а саме св. Володимира, Покрови і Софії, поставили обєднаний хор під орудою о. Позняка, з дібраним голосовим матеріялом, що хор „Сурма", не зважаючи на всі перешкоди (спортові змагання,), таки виступив, що голова УВАН проф. Ветухів приїхав з Ню Йорку, то Академія заслуговує на назву імпозантної!

Концертова програма хорів „Отче наш" православного хору і „Ой, Морозе, морозеньку" „Сурми" були не лише добре підібрані до того роду імпрези, але й мали знаменитих виконавців. Хор „Сурма" під проводом п. Плешкевича, це вже ветерани наші, а православний хор трьох церков, це щось нове. Дай Боже, щоби не давсяй лихій долі, бо треба буде його до 60-літнього ювілею УНСоюзу. Проф. Ветухів у своїй одногодинній промові представив покійного Президента як людину останньої 50-літньої епохи, на плечі якої впав тягар вести українську справу зразу в Росії, в школі і в приватному житті, а відтак в уряді УНР на Україні і на вигнанні. Важкі роки праці уряду, на який криво дивилися чужі а нераз й свої, не звернули Андрія Миколаєвича з правильного шляху. Він видержав до кінця. По смерті Головного Отамана Симона Петлюри вів Покійний Андрій Лівицький державний український корабель.

Академію гарно доповнили дві деклямації, а саме пані Шкарупи і Денисенко, які взяли окремі твори О. Олеся. Остання деклямація пані Денисенко була властиво інсценізацією, була виступом жінки, яка на вид вогнів, крови і трупів, збожеволіла. До того був пристосований і костюм інсценізаторки. Заля не була повна, всього 500 людей вважали за відповідне вшанувати покійного Президента. Ствердити треба, що були духовні отці обох віровизнань. Проф. Ветухова вітали ще окремим обідом, на якому було 25 осіб.

Роковини Шікаґа минули непомітно 4 березня. Не було традиційних свічок, „кейка" ні пісні „геппі біртдей", бо в історії міста такі „парті" робиться що 50 літ. Останні великі роковини мало наше місто в 1933 році в 100-ліття народження, в якій і українці взяли участь, а на Світовій Виставі того року збудували „Українське Село", на підставі пляну, що його виробило Українське Технічне Товариство у Львові. Цьогорічні 117-літні роковини влаштувало Шікаґовське Історичне Товариство, яке ствердило, що 1837 року були перші збори міської ради а місто числило тоді 400 душ.

Український Золотий Хрест відновив свою діяльність у нашому місті. Славна колись організація була затихла по війні, і аж тепер знайшлися жінки, що піднесли знову червону калину. Що треба жіночих організацій в добі великої емансипації жінки, це не улягає сумніву! Чи конкуренція другим? Кажуть, що ні, бо організація Українського Золотого Хреста існує вже 20 літ. Існують у нас вже жіночі організації, що мають всього по кільканадесять жінок. Найбільша з них 22-й відділ Союзу Українок має всього 79 членів. А статистично є в Шікаґо 15 тисяч українок у віці 18—65 літ, отже є кому не лише дома, сидіти, але й в громаді працювати! Є поле до організації, бо 300 зорганізованих жінок є велика вже сила, але та сила не відповідає повазі українського жіноцтва в Шікаґо.

Т-во „Нова Сцена" в Шікаґо, окрім запланованих вистав для ширшого круга нашого громадянства, час від часу влаштовує вечори пропаґандивного характеру, або бере участь на міжнародних фестивалях.

Українські дівчата на Міжнародному Фестивалю.

В попередніх роках Товариство зорганізувало два такі виступи на міжнародному фестивалю в Милвокі, з великим успіхом наших танцюристів. В 1953 році перший такий виступ відбувся в Овк-Парку дня 29-го січня 1953. Вечір цей зорганізувало Товариство за ініціятивою тодішнього голови п. інж. Фуровича. Ще був вечір з виключно українською програмою.

Програму виконували: балетна група під кер. п. Осовського М., танцювальна група пластунок під кер. п. Роми Дзюбинської, жіночий хор Шікаґо під кер. проф. Барабаша та музичний ансамбль „Нової Сцени" під кер. п. проф. Повалячека. Вечір цей попередила коротка доповідь про Україну в англ. мові, що її прочитав о. М. Горішний.

Другий виступ на міжнародному фестивалю у Берінґтоні, Ілл. дня 28 лютого. Участь брала балетна група п. Осовського і танцювальний гурток пластунок під кер. Роми Дзюбинської. До танцю приґравала оркестра „Нової Сцени". Крім української групи, брало там участь ще 9 інших національних труп. Дня 21 квітня м. р. знову за ініціятивою голови Т-ва п. Фуровича Т-во „Нова Сцена" зорганізувало вечір для американців в Овк-Парку, Ілл. Мистецьку програму попередило вступне слово пропаґандивного характеру в англ. мові, що його виголосила голова 22-го Відділу Союзу Українок в Шікаґо п. Федунякова. В мистецькій частині брали участь: хор СУМА під кер. Ю. Яримовича, танцювальний гурток СУМА під кер. п. Л. Цепинського, танцювальний гурток пластунок під кер. Роми Дзюбинської і музичний ансамбль „Нової Сцени" під кер. проф. Повалячека.

Дня 24 і 25 квітня м. р. відбувся в е с н я н и й фестиваль (міжнародний), в л а ш т о в а н и й одним із відділів ІВКА в Шікаґо. Цю нагоду також використало Т-во для пропаґанди українського мистецтва, влаштовуючи там кіоск з вишивками, різьбами та мальовничими писанками. Вечорами виведено українську програму, в склад якої входили: пісні виведені хором СУМА, танці танцювальної групи СУМА і пластунок.

Дня 20 листопада м. р. черговий пропаґандивний виступ танцювальної групи пластунок, зорганізований Т-вом „Нова Сцена" на міжнародному фестивалю, що його зорганізувала централя ІВКА в Шікаґо в одному із кращих готелів.

Т-во „Нова Сцена" зорганізувало виступ наших танцювальних гуртків на міжнародному фестивалю в Берінґтоні, що відбувся дня 27 лютого 1954 р.

Спортове товариство „Леви", про яке так часто пише „Свобода", зокрема тепер на „Спортовій Сторінці", мало теж річні збори. Майже ті самі урядники, лише голову мґр. Івана Красника замінив інж. Яримович. Зі звіту виходить, що товариство мало чинних 5 ланок, а саме копаного м'яча, відбиванки, шахів, столового тенісу і тенісу. Товариство числить 221 членів, має свою домівку і його господарський та фінансовий реферати виказували велику активність! Мусіли, бо спортова організація має все непередвиджені видатки у зв'язку з виїздом дружин чи поранень у змаганнях. Фінансовий звіт виказує майже 8 тисяч долярів обороту, а рухоме майно товариства, меблі, виряд і т. п. вартує рівнож кілька тисяч долярів. На всю широку Америку „Леви" стали цього року до змагань за чемпіонат З'єдинених Держав.

Місто Гемонд в шікаґовській метрополітальній окрузі, осідок 107-го відділу УНСоюзу, стало теж чемпіоном. Індустріяльне це місто, що числить 87 тисяч мешканців, проголошено чемпіоном чистоти в т. зв. Всеамериканській Кампанії Клін ап — Бюро Кампанії.

Хор „Сурма", що повнить у нас ролю нюйоркської „Думки", приготовляє концерт на 10 квітня в Лейн Текнікал Скул. Голова цього популярного хору п. Желіхівський є тому тепер дуже „бизі". Бо так у нас буває, що „голова" всьому винен, як є якісь недомагання; а як є успіх, то всякий бере собі „кредит". Приїхав він до нас з Бостону, де вів „Хор козаків", на візиту і так полюбив Шікаґо, що остався тут. Може й тому остався, що знайшов собі тут товаришку життя. Народжений в Америці без української пісні жити не може. У зв'язку з концертом, який має здобути для „Сурми", крім слави, ще й „поважну касу", вийде окрема ювілейна книга, оголошення до якої збирають тепер всі члени хору.

Відчит д-ра Данилюка з Мінеаполіс відбувся в неділю, 6 березня, „в Українській Бесіді". Темою відчиту було: „Світла і тіні в розбудові української державности". Доповідач дуже відважно опрокидував твердження, що вистачить бути нам українцями, що не треба нам партій, бо це вони розбивають народ. Дійшло до того, що український нарід, замісць шанувати партійних людей, дивиться на них як на „конечне зло", а знову ж партійні люди не мають нераз навіть відваги признатися до партійности. Доповідач доказами з історії світу ствердив, що не масовістю і примітивізмом, не демонстраціями і слізьми, яких світ не любить, а партіями розбудовується нарід. В партіях схрещуються ідеї і розбудовуються національні синтези. Нам потрібно сильних партій і ми мусимо будувати мости, а не стіни. Українській спільноті треба ставити чоло українським примітивам, бо як цього не буде, шлях до визволення засмітиться ними і забракне кадрів боротися з ними. Безперечно, що треба мати маси, треба мати масові виступи, але без вишколених кадрів не буде кому кермувати масою, не буде кому, як це вже тепер є, стати секретарем, нема кого вибрати нераз головою „з головою", хоч маси є. Сильних партій треба не для диктатури одної партії, а для того, щоби вона надавала тону визвольній справі чи народній роботі. Не так згоди, як радше порядку в семействі нам треба! Треба порядку і в Національній Раді, інакше останутъ там самі соціялісти і вона буде Державним Центром, хоч до цього признання і має всі за собою історичні і правні дані! Зокрема підкреслював доповідач, що т. зв. безпартійні повинні десь себе зачислити і опридiлити в партіях, бо це приспішить шлях до розбудови добрих кадрів. Інтересна дискусія по відчиті велася в дружній атмосфері. Порушено в ній і новий розвій серед націоналістів і всі дискутанти, без різниці партій, стверджували, що „нема нам чого радіти з рідного нещастя". Інтересний цей доклад відбувся з рамени організації Державного Відродження України, яка д-ра Данилюка на цей виступ запросила.

Ловецький Баль в суботу дня

(Закінчення на стор. 4-й).

ВИЙШОВ ДРУКОМ ЖУРНАЛ „ПУ-ГУ"

Щойно вийшов друком український національний магазин „Пу-Гу" (ч. 1-76). Має він великий журнальний формат, 36 сторінок доброго друку, багато ілюстрацій з українського життя: УНРади, СУМу тощо. На сторінках журналу читач побачить українських політичних і культурних діячів: П. Курінного, полк. А. Мельника, І. Мірчука, І. Вагряного, ген. М. Капустянського, О. Грицая, В. Душника, В. Коваля та інших. В журналі можна побачити червону царицю Єлену Маленкову і голову 8-ї Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націях пані Лакшмі Пандіт; середні дві сторінки журналу (18 і 19 сторінки) присвячені світлій Пам'яті Андрія Лівицького, Президента УНР на вигнанні; тут подані його фотосвітлини в колі його найближчих співробітників і друзів; на інших світлинах увіковічнений похоронний похід на вулицях Мюнхену, коли за домовиною з тлінними останками Президента йшли Його дружина Марія Варфоломіївна, син Микола Лівицький, онука Іда Харина, д-р Ст. Витвицький, Ів. Вагряний та інші — безконечна колона українців у Німеччині й з інших країн.

Журнал містить актуальну статтю „Таємниця Переяславської умови" проф. П. Курінного, видатного українського історика, голови Представництва УВАН на Европу. Проф. Курінний годає новітні погляди історичної науки на, так звану, Переяславську умову, розбиваючи казки царської і комуністичної пропаганди, що їх розповсюджують у світі для виправдання режиму терору і окупації на Україні. В журналі використаний нарис „За кулісами червоного двору", де, можливо, вперше українській читач довідається про чимало таємниць Московського Кремля. В „Пу-Гу" вперше друкується новеля „25!" Порфірія Горотака (псевдонім Юрія Клена та Леоніда Мосендза). Ця новеля ще в 1947 році була одержана Редакцією журналу „Пу-Гу" від Юрія Клена, поета, що так передчасно помер на еміграції і похоронений в Авгсбурзі. В журналі кожний знайде цікаві матеріяли з літератури, мистецтва і техніки. Журнал розрахований на читачів в Америці, Канаді, Англії, Австралії, Бразилії, Аргентині та ін.

„Пу-Гу" залишається надалі незалежним національним магазином і ставитиметься з цілковитою повагою до всіх українських середовищ і організацій. Сторінки „Пу-Гу" завжди відкриті для всіх течій української вільної думки.

До Редакції „Пу-Гу" ввійшли: Всеволод Царинник (головний редактор), Іван Манило, С. Шадківська, А. Орел, Ол. Гай-Головко, Віктор Царинник, М. Христюк, О. Воропай-Степовий, Н. Бондаренко та Л. Хлопонюк.

В-во „Пу-Гу" вже належно розбудувало кольпортерську мережу в усіх країнах світу: пакунки з журналом уже вислані до всіх українських книгарень та кольпортерів, які заздалегідь зголосилися поширювати журнал. Також журнал „Пу-Гу" (ч. 1-76) висланий до всіх Українських Редакцій часописів та журналів.

Наступне число „Пу-Гу" появиться в збільшеному об'ємі — на 72 сторінки, — вийде з друку воно в перших днях квітня. Представником „Пу-Гу" на ЗДА є:

IVAN MANYLO
4635 N. 12th Street, Phila 40, Pa.
Іван Манило.

З „Канадійської Сцени"

МІЛЬЙОНОВИЙ ІМІГРАНТ У КАНАДІ

Цього року Канада відбитує приїзд в її межі мільйонового імігранта від часу закінчення другої світової війни. Бо від 1945 р. почавши, до Канади прибуло округло 960,000 імігрантів. В останніх чотирьох роках до Канади переселилося 134,000 осіб в Британії, з Німеччини поверх 100,000; з Італії — 80,000; з Голляндії — 68,000; з ЗДА — 34,000, а крім того 28,000 осіб польського походження.

Більше як половину імігрантів сприйняла провінція Онтаріо. В останньому році тут осіло 90,000 нових поселенців (з усіх 169,000). В провінції Квебек поселилося за 1953 рік 34,000; в Альберті — 15,000; в Брит. Колюмбії — 13,000.

Більшість серед минулорічних імігрантів становили кваліфіковані робітники. Червона найбільша група це хліборобські робітники. Професіоналістів (лікарів, адвокатів, інженерів і т. д.) прибуло поверх 10,000 і приблизно таке ж число некваліфікованих робітників.

ЗАКОПАНІ СКАРБИ НА ОСТРОВІ В НОВІЙ ШКОТІЇ

Острів Оук у провінції Нова Шкотія є найбільш інтригуючим пунктом Північної Америки з уваги на свою пірацьку історію, закопані там скарби та одну столітню нерозв'язану загадку. Той острів, на якому, як кажуть, закопав свої велетенські скарби сумної слави капітан Кід, лежить в затоці Магон недалеко оселі Вестерн Шор (на відщибі шоси ч. 3, що проходить здовж східного побережжя провінції).

У 1796 р. троє молодих мужчин з поблизького села половали на тому острові і знайшли корабельний бльок, що звисав з гілляки велетенського дуба. Видно було, що хтось колись вживав його як підіймального крану. Під бльоком у землі була западина в виді кола на 30 стіп завбільшки. Мисливі принесли з міста лопати і почали копати в тому місці. На глибині десяти стіп вони знайшли дубові дошки, а 20 стіп глибше ще одну підлогу з дощок, вкритих деревним вугіллям. Ті самі підлоги з дощок знаходжено що десять стіп до глибини 90 стіп у цілому. Остання з них була вкрита тиньком (кітом). На глибині 96 стіп прорвалася вода і залила цілу викопану яму.

Більш як сто років роблено поновні спроби прокопати глибше, але завжди вода з якогось підземного тунелю вненможливлювала ці спроби. Остаточно провірчено шахту аж до глибини 150 стіп і там відкрито ще три дубові скрині. З тієї пори вода припинила кільканадцять дальших спроб докопатися „до скарбів", а врешті стільки шахт завалилося під напором води, що сьогодні немає вже певности, в якому докладно місці розпочато вперше відкопування ці „скарби". Останню спробу знайти їх зроблено у 1948 р.

Хроніка українського життя

В Німеччині

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В БРАВНШВАЙҐУ ТА ЇЇ ОПІКУНИ

В 1952 році Фонд Допомоги Українців Канади почав організувати в Канаді патронати для залишенців у Німеччині. У першу чергу взято на увагу українську дітвору, згуртовану в українських дошкілках і школах. ІІІ Пластова Станиця у Вінніпеґу була, мабуть, першою з вінніпеських організацій, що подала до ФДУК свою згоду взяти в свою опіку гурт дітей - залишенців. ФДУК віддав Пластовій Станиці патронат над українською школою в Бравншвайґу, в якій було тоді 24 дітей (число дітей опісля зросло). На удержання школи й учителя Станиця зобов'язалася вплачувати щомісяця $17.50. Цю допомогову акцію Пластова Станиця розпочала з днем 1 жовтня 1952 р. і продовжує її досі. Крім постійної дотації, висилає Станиця з нагоди свят Різдвяних і Великодніх досить поважну скількість уживаної одежі, білизни і обуви, а також дарунки на св. Миколая.

Досить жива переписка з учителем цієї школи п. А. Мудрицьким виявила, що діти конечно потребують дожилювання. На підставі зробленого учителем компорису треба було принаймене $42.00 місячно на цю ціль. Цею справою зайнялося Пластприят при Пластовій Станиці в Вінніпеґу.

● Японські дипломати об'їздили державу Південної Америки, щоб нав'язати живіші зв'язки з цими країнами. Цього року Японія думає закупити тут в Латинській Америці аж на 42,700,000 долярів.

● Представники 33-ох оперових компаній із ЗДА з'їхалися в Ню Йорку на конференцію. Конференція відбувається під патронатом Метрополітен Опери і має послужити Раду, яка буде інформаційним центром, де досліджуватимуть труднощі та успіхи всіх оперових компаній в цій країні.

Шікаґовська Хроніка

(Закінчення зі стор. 3)

6 березня сконцентрував велику масу української інтелігенції. Було на ньому більше лікарів, чим на раті „Лікарів і Інженерів". Було дуже багато нових облич, нових суконь і гарних пань. Було рівнож багато молоді, більше хлопців — бракувало дівчат. Про ласощі ловецького буфету, що нав стягну „кролів" з Гейвард, Висконзін, „медвеже м'ясо з Ленд оф Лейкс, купопатви з Лейк Дженева і т. п. нема що писати, бо всі їх смакували. Бавився там народ до рана. Я вийшов, як музика грала „А ви старі йдіть додому, молоді танцюйте"!

Українська Діточа Оселя в Равид Лейк, про яку не забуває і Батько Союз, мала минулого року добрий „бизнес". Замісць одної лати гіпотечного довгу в сумі 500 долярів, сплатила наразі 4 рати, а решту довгу в сумі 2 тисяч долярів перевела до Української Позичкової Каси, що міститься в „Українській Бесіді". Пляни на будуче такі: Сплатити до осени тих дві тисячки і мати на Лейбор Дей — нову імпрезу: сплачення морґеджу.

Всіх тих маловірів, які чекали на смерть „Оселі" і твердили, мовляв, треба ще зачекати, побачимо, повинна побачити будуча імпреза на Лейбор Дей, а вони повинні бачити, як з димом підуть морґеджові папери, як доказ того, що вони помилялися!

Чехословацький Союз, що числить 47 тисяч членів і 11 мільйонів майна, обходив 100-річницю свого існування. Чеські дівчата в національних костюмах відвідали посадника міста і офіційно запросили його на ювілейний бенкет, що відбувся в Морісон Готелю. А наш Батько Союз, що прожив 60 літ, має 70 тисяч членів і 15 мільйонів майна, буде обходити свої роковини в нашому місті під осінь. На чеському бенкеті промовляв конґресмен з Небраски Роман Грушка. В Небрасці чехи все вибирають одного, а часом двох конґресменів.

Посмертні Згадки

ТЕОДОР МИКИТИН, член Бр. св. о. Николая відд. 5 УНСоюзу в Асторії, Л. Ай., Н. Й., помер 17-го березня 1954 р., проживши 68 років. Покійний родився 1885 р. в с. Голешів, пов. Жидачів, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив в 1920 р. Полишив в смутку дружину Марію і сина Івана. Похорон відбувся в суботу, 20-го березня до укр. гр-кат. церкви Чесного Хреста при здвизі Родини та членів Бр., на цвинтар Кальварія в Бруклині, Н. Й. — В. Н. П.!
П. Барнич, секр.

ПАВЛО ЛЕВУШ, член 271 відділу УНСоюзу в Елмайра, Н. Й., син довголітнього предсідателя 271 відд. і найбільшого організатора на усі народні цілі. 17 членів Родини належать до 271 відд. У Н.Союзу. Помер трагічною смертю 7-го березня 1954 р., проживши 24 роки. Похорон відбувся 10. березня з грекокат. церкви св. Николая при участи великого числа громадянства та членів відд. У Н.Союзу. Тлінні останки похоронено на цвинтарі св. Николая, Горседс, Н. Й. Покійний полишив в смутку Батька і Матір, 4 сестри і 5 братів. — В. Н. П.!
І. Чопко, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Ділимося сумною вісткою з нашими Рідними і Знайомими, що з волі Всевишнього відійшла від нас 23-го березня 1954 р., наша Найдорожча Дружина й Матір

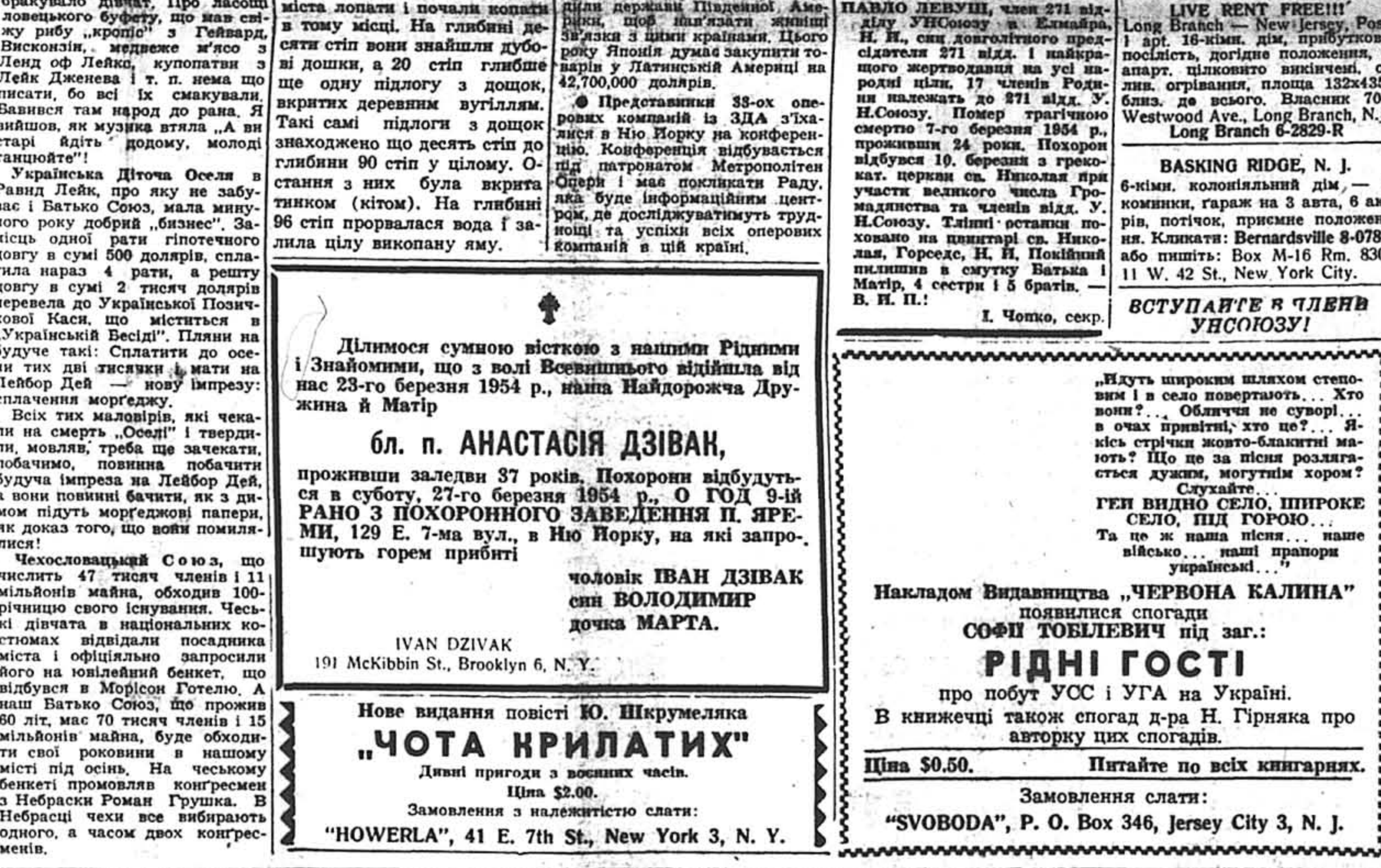
бл. п. АНАСТАСІЯ ДЗІВАК,

проживши заледви 37 років. Похорони відбудуться в суботу, 27-го березня 1954 р., О ГОД. 9-ій РАНО З ПОХОРОННОГО ЗАВЕДЕННЯ П. ЯРЕМИ, 129 Е. 7-ма вул., в Ню Йорку, на які запрошують горем прибиті

чоловік ІВАН ДЗІВАК
син ВОЛОДИМИР
дочка МАРТА.

IVAN DZIVAK
191 McKibbin St., Brooklyn 6, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3251. Займає своє місце.

Коли зголошено королеву, всі в залі стали навколішки. Всі, крім Тарзана.
— Ниць, шакале! — прошепотів вартовий. Тоді, серед зрозумілої тиші, до кімнати ввійшла жінка.

Вона пристанула і звернула свій погляд на людей, що стояли навколішках. — Встаньте! — скомандувала вона. — Хто це такий, що не став навколішки перед Немоною?

— Це нетямущий, необачний дикун, моя королево! — гнівно прогарчав Томос. Він має згинути, покутуючи свої злочини!